

Володимир Загайкевич: політичний портрет / А. Півень. – Дрогобич: Швидкодрук, 2011. – С. 22–36.

Иванна Лучакивская, Андрей Пивень

**ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ВЛАДИМИРА ЗАГАЙКЕВИЧА
(КОНЕЦ XIX – НАЧАЛО XX В.)**

Проанализировано общественно-политическую деятельность Владимира Загайкевича в контексте общественно-политических процессов на западноукраинских землях конец XIX начало XX в., исследовано его государственно созидательную работу в составе государственных институтов за период пребывания Галичины в составе Австро-Венгрии.

Ключевые слова: Галицкий краевой сейм, австрийский парламент, Перемышльская интеллигенция, местная уездная филія "Просвита", общество "Мещанская касса".

Ivanna Luchakivska, Andriy Piven

**SOCIAL-POLITICAL ACTIVITY OF VOLODYMYR ZAGAYKEVYCH
(THE END 19 – EARLY 20 CENTURIES)**

It is analyzed the social and political activity of Volodymyr Zagaykevych in the context of socio-political process in Western Ukraine (the end of the nineteenth and the first third of the twentieth century), it is examined his social and creative work in the coast of state institutions for period of stay of Galychyna in composition Austria-Hungary.

Key words: Galician provincial Sejm, the Austrian Parliament, the Przemysl intelligentsia, local district branch of "Enlightenment" or "the company "middle-class cashier.

УДК 94(477)

Олег Пилипишин

ДІЯЛЬНІСТЬ ЮЛІАНА РОМАНЧУКА У ГАЛИЦЬКОМУ СЕЙМІ

У статті автор аналізує діяльність Ю. Романчука у Галицькому сеймі, перебіг та результати виборчих кампаній, вирішення питання міжнаціональних взаємин.

Ключові слова: Галицький сейм, Юліан Романчук, Східна Галичина, українське сеймове представництво, Український сеймовий клуб.

На початку XX ст. українське представництво у Галицькому сеймі опинилося перед серйозними викликами часу, пов'язаними, з одного боку, з розгортанням масових рухів за демократизацію політичної системи, а з іншого – загостренням українсько-польського протистояння і переведенням його у сферу боротьби за національний вибір. Поряд із керівництвом українських політичних партій і парламентською репрезентацією, українське сеймове представництво належало до найвпливовіших осередків українського руху, на який покладалися очікування ідейного і практичного керівництва політичними акціями, впливу на політичне виховання громадянськості.

Мета статті – проаналізувати діяльність Ю. Романчука у Галицькому сеймі.

Основною ідеєю української сеймової політики у цей час був тісний зв'язок депутатів із виборцями, використання подій у сеймі для мобілізації населення на масові акції, що, своєю чергою, мало демонструвати розмах національного руху й впливати на ухвалення позитивних для українців рішень в органах влади. Складність у реалізації цих завдань для українського сеймового представництва полягала у його обмеженій чисельності, відсутності політичних лідерів, дискредитації сеймової діяльності невдалими наслідками українсько-польської угоди 1890 р.

Уперше Ю. Романчук балотувався до сейму 1883 року від Калуського повіту. Його суперником був голова суду у Войнилові К. Вольфарт. Здобути депутатські мандати, зазвичай, прагнули відомі діячі, лідери політичних течій. Організацією його передвиборчої кампанії зайнялись: І. Рожанський з Хотиня, Я. Коритовський, купець з Калуша та М. Темницький і П. Боднарчук, міщани з Калуша. Здобувши перемогу на виборах, він фактично стає лідером Українського клубу [1, арк. 14]. Найбільше уваги в активній політичній діяльності сейму він приділяв культурним і економічним проблемам українців Східної Галичини.

Окрім Ю. Романчука, серед українських депутатів, перемогу здобули С. Качала, М. Січинський, Т. Бережницький, К. Мандичевський, К. Охримович, В. Ковальський та М. Антоневич [2, с. 30–43].

Негативним явищем стало те, що вибори засвідчили найбільшу поразку українців, вони здобули перемогу лише у дев'яти округах. Старорусини запропонували демонстративно скласти депутатські мандати. Народовці, які вперше здобули більшість у сеймовому представництві, не могли цього допустити. Ю. Романчук стверджував, що корисною може виявитися навіть свобода депутатський виступ і підкреслював, що "навіть нечисленну українську репрезентацію належить трактувати, як повноправне представництво всіх галицьких українців" [3, с. 242–243].

Потрібно відзначити, що у Галицькому сеймі як і у Віденському парламенті, українці ніколи не мали вирішального голосу, складаючи виразну меншість. Використовуючи свободу слова, вони могли якщо не розв'язати, то принаймні ставити питання національного розвитку на крайовому та державному рівні. Якщо у Віденському парламенті українське питання піднімалося епізодично, то у галицькому сеймі його присутність відчувалась постійно.

Сеймові вибори 1883 р., як і усі попередні й наступні, супроводжувалися численними зловживаннями, здебільшого з боку польської крайової влади. На першому ж засіданні новообраного сейму Ю. Романчук торкнувся питання визнання виборів. Раніше українських протестів проти виборів було дуже мало. Ю. Романчук з цього приводу заявляв, що незначна кількість протестів за участі українців лише підтверджує недовіру українців до польської сеймової більшості. Він неодноразово заявляв про створення незалежної судової системи і був переконаний у тому, що коли б у Східній Галичині діяло незалежне від політики судочинство, то кожен із виборців оскаржував би результати виборів [4, с. 16–17].

У 1883 р. було обрано лише дев'ять депутатів, і цієї кількості було недостатньо для самостійної реєстрації проектів законів чи інтерпеляцій. Щоб уникнути цієї проблеми, Ю. Романчук старався приєднати до своїх проектів польських депутатів. Із найважливіших подань Ю. Романчука у каденції 1883–1889 рр. варто вважати питання українських народних і середніх шкіл та охорони селянських господарств від збитків, завданих дикими звірами. Провідний галицький політик добре знав проблеми селянства. Він вимагав захистити селянські господарства від шкоди, завданої дикими звірами посівним землям, а також справедливого відшкодування [5, с. 1]. Уже наступного року в роботі шкільної комісії депутат Ю. Романчук торкнувся питання викладання у народних і середніх школах українською мовою.

У сеймовій промові в жовтні 1884 р. він наголошував на складних умовах розвитку освіти у Галичині "Високий Сейме! Изъ всехъ законовъ які издаль сеймъ въ теченіи своего 23-летнего существования, законъ о преподавательномъ язице в народныхъ и среднихъ школахъ есть самый несчастливейшей. И так основныи законы государственныи гарантируютъ каждому народу равноправность его языка въ школахъ и средства къ образованію на своемъ матернемъ языке, наш же древний законъ школьный не знаетъ такой равноправности и не признаетъ такихъ же средствъ" [6, с. 2].

Результатом клопіткої праці політика упродовж 1884–1886 рр. стала сеймова постанова, видана 24 січня 1887 р., про організацію паралельних класів з українською мовою викладання у Перемишльській гімназії. Таким чином, зміни у викладанні в українській гімназії зламали опір поляків і вони змушені були погодитися на відкриття аналогічних класів у Коломиї, Тернополі, Станіславі. Варто зауважити, що політику українських депутатів у Галицькому сеймі у цей період називали "професорською", оскільки її представляв дипломований фахівець, учитель гімназії Ю. Романчук, і усі його вимоги стосувались розвитку рідної школи [7, с. 188].

Від імені українських депутатів у 1885 р., Ю. Романчук-політик вимагав, щоби усі депутати-українці виступали мовою своїх виборців. Саме його аргументи змусили галицького намісника і крайового маршалка виступати у сеймі не тільки польською, а й українською мовою [8, с. 1].

У цей період варто згадати виступи Ю. Романчука, що стосувалися: відкриття чеського національного театру в Празі (1883 р.); протестів проти передачі чину василіян єзуїтам (1884 р.); захист селян-боржників "Рустикального банку", коли він збанкрутував, домагався збільшення селянських депутатів з Галичини тощо.

16 жовтня 1888 р. депутат Ю. Романчук на сеймовому засіданні підсумував шестилітню діяльність народних обранців і нагадав про основні проблеми, які усе ще потребували вирішення: проблема адміністрації, національної нерівності та матеріального стану населення. Також він піддав критиці діяльність сейму, що, на його погляд, скеровувалися на "обмеження автономії громад, поглиблення міжнаціонального антагонізму і супроводжувалося непродуктивною витратою коштів, що вело до зростання податків" [9, с. 100].

Отже, активні промови Ю. Романчука та інших галицьких депутатів змусили владу визнати існування повноцінного, дієвого, українського національного руху. До середини 80-х рр. XIX ст. поляки не намагались обговорювати у Галицькому сеймі питання міжнаціональних взаємин, але у

сеймовій каденції 1883–1889 рр. воно стояло як ніколи гостро. Українське питання було піднято не лише до рангу соціально-економічного, релігійного, а й національного.

Незначна кількість депутатів-українців у Галицькому сеймі спонукала провідних політичних діячів Східної Галичини до утворення політичного товариства. За ініціативи Ю. Романчука створене політичне товариство "Народна Рада", що розпочало нову організаційно-політичну діяльність Українського сеймовий клубу (УСК), кінцевою метою якого був поділ Галичини на польську та українську. Створення "Народної Ради" ознаменувало розрив з москвофілами. З того часу, між двома партіями не було спільної політики, а лише тимчасові компроміси.

Основна діяльність Ю. Романчука у цей час була сконцентрована у Галицькому сеймі. У 1889 р. відбулись нові вибори до Галицького сейму. Перебіг яких був дуже складним для політика, адже і староство, і Калуська повітова рада, проводили активну агітацію за кандидатуру повітового маршалка С. Коморницького. Повітовий виділ розіслав листи до війтів, у яких наголошував на тому, що з огляду на важливість сеймових виборів, слід забезпечити перемогу єдиному, бажаному для влади кандидату С. Коморницькому. Та, всупереч тиску і відвертим спробам підкупити виборців, Ю. Романчук все ж таки переміг [10, с. 69].

Цього разу українці об'єдналися під гаслом міжпартійної солідарності для збільшення чисельності свого клубу. Як наслідок, депутатські мандати здобули два представники селянства: О. Барабаш і Й. Гурик, а також Т. Окуневський, Д. Савчак і К. Телішевський – представники інтелігенції. УСК очолив Ю. Романчук, який продовжував політику захисту української мови, заснування українських гімназій, учительської семінарії з українською мовою викладанням. Лідер старорусинів М. Антоневич змушений був задовольнитися посадою заступника [10, с. 76].

Уже на початку діяльності нового складу сейму, Ю. Романчук вніс подання щодо урядової системи до галицьких українців. Інтерпеляція гостро критикувала К. Бадені і викликала значний інтерес не тільки у Галичині, а й у віденських політичних колах.

Як уже згадувалося, вибори 1889 р. сприяли зміцненню народовсько-старорусинського союзу. Для остаточного врегулювання і вирішення міжпартійних взаємин, УСК 25 березня 1890 р. скликав нараду представників обох сторін. Ю. Романчук запропонував присутнім програму дій, що передбачала згортання полеміки у пресі, підтверджувалось спільне проведення загальнонародних акцій, дозволу партіям засновувати наукові, літературні та просвітні товариства. Врешті Ю. Романчук завжди докладав зусиль, вишукував те, що об'єднувало українські політичні сили, а міжпартійні чвари довести до примирення [11, арк. 23–24].

На додаткових виборах до парламенту Ю. Романчук в окрузі Бережани–Підгайці–Рогатин програв К. Бадені. Про зловживання влади свідчить той факт, що крайова шкільна рада не надала Ю. Романчуку відпустки, потрібної для агітації за свою кандидатуру. До цієї антиукраїнської справи було втягнуто і москвофільських депутатів. Також К. Бадені намагався через деяких галицьких політиків усунути Ю. Романчука з посади голови Українського сеймового клубу [12, с. 90].

Українсько-польські виборчі дискусії продовжувалися на першій сесії нової сеймової каденції. Ю. Романчук констатував, що польська правляча коаліція відверто намагається не допустити українців до сеймової сесійної зали, зважаючи на приналежність до партії. Також, на думку політика, урядові органи припускались відвертих зловживань, які суперечили не лише конституції, але навіть "здоровій політиці" і при затвердженні депутатських мандатів, польська сеймова більшість діяла занадто самовільно та незаконно [10, с. 75–76].

Початком боротьби за виборчу реформу можна вважати сеймову каденцію 1889–1895 рр. Розвиток буржуазних відносин та існування конституційного ладу сприяли зростанню польської національної буржуазії, яка у боротьбі за владу з великими землевласниками вимагала розширення своїх прав, а згодом і автономії Східної Галичини. Так, у 1889 р. вона вперше змусила консервативну польську більшість сейму підтримати незначні поступки: на п'ять мандатів збільшено кількість міських депутатів і на два мандати вірилістів – представників державних місцевих органів управління, які входили до сейму без виборів. На інші поступки вона не погоджувалася [13, с. 280].

Українські депутати-старорусини і народовці – свої пропозиції з цієї проблеми нерідко вносили у крайовому законодавчому органі спільно з представниками польської селянської партії. Вони стосувалися здебільшого розширення кількості виборців у куріях та запровадження прямих виборів [14, арк. 34, 63–64]. У 1890 р. депутат К. Телешівський пропонував надати виборче право усім платникам податків та запровадити прямі вибори до IV-ї курії. У 1892 р. та 1894 р. сеймові внесення з цього питання, відповідно М. Антоневича та Ю. Романчука, мали аналогічний зміст [15, арк. 7–8]. Зокрема, Ю. Романчук пропонував надати виборче право усім, хто мав постійне заняття, вів власне господарство, відбував військову службу або був главою сім'ї з 4-х осіб, чи вмів читати та писати. Крім того, передбачалось збільшити кількість депутатів від міст і сільських громад [16, с.165].

Ці пропозиції передавалися до правничої та адміністративної комісії, а згодом до спеціально створеної комісії для виборчої реформи. Великі землевласники-консерватори не бажали ділитися ні з ким своєю владою, а тому такі пропозиції фактично не розглядалися. Виходячи з цього, українські депутати, порушуючи у сеймі питання виборчої реформи, не мали ілюзій щодо її швидкого розв'язання і розраховували лише на моральний ефект та суспільні зміни [17, арк. 418–420].

Останні сеймові події справили надзвичайне враження у суспільстві. Те, про що вже декілька років писала уся галицька преса, сталося – народовці пропонували угоду. Угодова акція мала виразно антиросійську скерованість (і поляки, і наддніпрянці вимагали від народовців рішучого і незворотного розриву з москвофілами). Подальші сеймові засідання вилилися у потужну польсько-народовську демонстрацію проти москвофільства.

Восени 1892 р. організаційно оформився розкол в УСК. На засіданні 23 вересня 1892 р. Ю. Романчук запропонував зберегти єдність за умови виключення М. Антоневича і Д. Кулачковського. Москвофіли не погодилися і вийшли усі з його складу. Отож, крім Ю. Романчука, у ньому залишилися Й. Гурик, Т. Окуневський, К. Охримович, Д. Савчак, М. Січинський, К. Телішевський. Членство у клубі припинили М. Антоневич, О. Барабаш, К. Гаморак, М. Герасимович, М. Король, Д. Кулачковський, Л. Рожанковський, І. Сірко. Та водночас, частина народовців на чолі з Ю. Романчуком почала переорієнтовуватися на розірвання угоди з поляками [18, с. 20], що й продемонстрували народовці упродовж наступних сесій шостої каденції.

9 лютого 1895 р. на закритті сесії Галицького сейму Ю. Романчук подякував за співпрацю депутатам-полякам. Слова вдячності він адресував усім без винятку прихильникам і противникам розвитку українства. Разом з тим, політик висловив сумніви з приводу непорозуміння між двома репрезентаціями, наголосивши, що провина за це лежить виключно на депутатах польської більшості. Ця промова Ю. Романчука зводилася до того, що лише чесні, вільні і об'єктивні вибори сприятимуть порозумінню між двома репрезентаціями, обраними за новим виборчим законом. "Наконець прощаємося тут и з шефом краєвого правительства. Мусимо висказати ще больший жаль, що оправдани надеи и ожидания русского народа не сповнили ся, хотя при энергии и зручности Его Эксецеленции пана наместника се дело не здавало ся надто трудным. Руский народъ не домагае ся нечего, якъ лише решучого и всесторонного перепроваджування его конституційныхъ прав" [19, с. 5–6].

25 вересня 1895 р. відбулися вибори до Галицького сейму, які остаточно зруйнували надію деяких українських політиків до українсько-польського порозуміння. Ю. Романчук балотувався у Калуському окрузі. Проти нього виступив з своєю кандидатурою калуський суддя-українець М. Коротницький, який ще декілька днів перед тим заявляв, що підтримує Ю. Романчука. Це дезорієнтувало виборців і Ю. Романчука не обрали. До Галицького сейму не пройшли і такі провідні українські кандидати, як Є. Олесницький, М. Король, Й. Гурик. Таким чином, тільки три депутати-українці (Т. Окуневський, Д. Остапчук, С. Новаківський) тоді відстоювали українські питання [10, с. 139].

Варто згадати вибори 1908 р. які проходили під безпосереднім враженням від переговорів Української парламентської репрезентації (УПР) з австрійським урядом, що викликали занепокоєння польських правлячих кіл і штовхали їх надати підтримку галицьким русофілам. 1 січня 1908 р. у газеті "Діло" з приводу виборів надруковано відозву "До Русинів Галицької землі" за підписами голови народного комітету Української народно-демократичної партії (УНДП) К. Левицького, двох його заступників і секретарів, а також голови УПР Ю. Романчука й голови колишнього УСК Є. Олесницького. У відозві підкреслювалася важливість наступної виборчої кампанії, адже не викликало сумнівів, що сейм наступного скликання ухвалюватиме новий виборчий закон; підкреслювалося, що саме на куріальній виборчій системі формувалася польська автономія у Галичині. Автори відозви заявляли, що це політична боротьба не за місця у звичайному сеймі, а за майбутнє українського народу у Східній Галичині, за склад майбутньої, сильної української репрезентації [20, с. 1].

Теза про особливе значення для українців сеймових виборів 1908 р. була ключовою і в таємному обіжнику-циркулярі народного комітету УНДП від 28 грудня 1907 р., у якому містилися директиви партійного керівництва щодо проведення виборчої кампанії. У ньому стверджувалося, що українська громадськість і політичні сили в Галичині зобов'язані використати сприятливу політичну кон'юнктуру, що виникла внаслідок переговорів УПР з австрійським урядом, і привести до сейму українських представників, щоб вона унеможливила будь-яку виборчу реформу, що не відповідає б волі і інтересам українського народу [21, арк. 11–14]. З тексту обіжника випливало, що керівництво УНДП було проінформоване про угоду, укладену між галицькими москвофілами й польською "Національною Радою", що виконувала роль передвиборчого комітету, яка, між іншим,

мала на меті не допустити обрання до Галицького сейму націонал-демократів і таким чином дискредитувати їх перед австрійським урядом.

Організаторам УНДП рекомендувалося негайно провести повітові з'їзди з метою організації виборчої кампанії. У повітах, у яких націонал-демократи мали політичну перевагу, рекомендувалося висувати кандидатури винятково членів партії, "по можності як найбільше на посла кваліфікованого", іншим прийнятним варіантом вважалося порозуміння з іншими українськими партіями – радикальною й соціал-демократичною. У повітах, у яких перемогу на виборах могли здобути польські чи москвофільські кандидати, рекомендувалося висувати на протипагу кандидатуру патріотичного й популярного селянина [21, арк. 11–14].

Інформація про угоду між поляками та русофілами, як і перші звістки про порушення законності на виборах на користь польських і русофільських кандидатів, неабияк роздратувала українських політиків. У такій атмосфері 6 лютого 1908 р. у селі Коропець Бучацького повіту жандарми у присутності багатьох селян, що вимагали перегляду сфальшованих виборчих списків, убили члена народного комітету УНДП Марка Каганця [22, с. 78]. Вибори до Галицького сейму з курії сільських громад відбулися 25 лютого 1908 р. У їх результаті до сейму обрано 13 представників українофільської орієнтації, у тому числі 8 національних демократів, 3 члени радикальної партії і 2 безпартійних та 9 русофілів [23, с. 18].

Внаслідок виборів 1908 р. ситуація для українського сеймового представництва була надзвичайно складною. Надії на серйозне зростання політичних впливів українців в Австро-Угорщині, що з'явилися під час останніх парламентських виборів і особливо після переговорів українського парламентського представництва з австрійським урядом, були суттєво підірвані. Через входження до Галицького сейму значної кількості депутатів русофільської орієнтації й без того нечисленне українське представництво постало перед загрозою винесення у зал сеймових засідань міжпартійної конфронтації. Про те, що справжні наміри польських політиків на виборах до Галицького сейму 1908 р. полягали саме у підриві авторитету УПР, про що свідчила післявиборча публікація в органі краківських консерваторів, газеті "Czas", у якій виборчі успіхи русофілів пояснювалися діями українських парламентських представників [24, с. 1].

Відтак, 6 березня 1908 р. політична ситуація обговорювалася на нараді сеймових і парламентських депутатів українофільської орієнтації у Львові. УПР констатувала, що останні вибори до Галицького сейму відбулися з численними правопорушеннями, тому проголосила себе в опозиції до уряду.

Отже, упродовж 1883–1895 рр. депутатська діяльність Ю. Романчука в Галицькому сеймі становила важливу складову його праці як політичного лідера. Як фаховий освітянин і впливовий український політик Ю. Романчук, зайняв одне з чільних місць в українській сеймовій репрезентації, очоливши УСК. Він представляв інтереси українців у політичних дискусіях в Галицькому сеймі. Ю. Романчук вважав, що українці повинні добиватися національної рівноправності з поляками і іншими народами імперії через своїх представників – депутатів. Він звинувачував польських політиків за їх небажання йти на поступки українцям.

Його заслугою та одностудців варто вважати виступ проти ухвалення сеймової виборчої реформи. Особисто Ю. Романчук приймав безпосередню участь в усіх переговорах з польською більшістю і владними структурами щодо узгодження основних засад і принципів сеймової виборчої реформи. Варто наголосити на тому, що з часом її було ухвалено, виходячи з засад, запропонованих Ю. Романчуком.

Список використаних джерел

1. Центральний державний історичний архів України в м. Львові (ЦДІАЛ України), ф. 382, оп. 1, спр. 62, арк. 14.
2. Качкан В. Рвав кайдани з думки і волі (Юліан Романчук в українській історії) / В. Качкан // Хай святиться ім'я твоє. – Львів, 1998. – Вип. 3. – С. 30–43.
3. Аркуша О., Мудрий М. Русофільство в Галичині в середині XIX – на початку XX ст.: генеза, етапи розвитку, світогляд / О. Аркуша, М. Мудрий // Вісник Львівського університету. Серія історична. – Львів, 1999. – Вип. 34. – С. 231–268.
4. Про Юліана Романчука – першого українського віцепрезидента австрійської палати послів. – Львів, 1913. – С. 5.
5. Новости // Слово. – 1883. – Ч. 60. – С. 42.
6. Народовці // Слово. – 1884. – Ч. 128. – С. 78.
7. Олесницький Є. Сторінки з мого життя. II частина (1890 – 1897) / Є. Олесницький. – Львів, 1935. – 124 с.
8. Рух вперед // Слово. – 1885. – Ч. 125. – С. 65.
9. Мудрий М. Місцеве самоврядування Галичини в контексті українсько-польських відносин (друга половина XIX століття) / М. Мудрий // Україна в минулому. – К. – Л., 1996. – Вип. 9. – С. 44–60.
10. Аркуша О. Галицький сейм: виборчі кампанії 1889 і 1895 рр. / О. Аркуша. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. – 1996. – 173 с.
11. ЦДІАЛ України, ф. 382, оп. 1, спр. 52, арк. 23–24.
12. Аркуша О. Проблеми консолідації національно-політичних сил українського галицького суспільства у 90-х рр. XIX ст. / О. Аркуша // Молода нація / [Головний редактор О. Проценко]. – К.: Смолоскип, 1996. – С. 198–212.
13. Левинський В. Галицька криза // Дзвін. – 1913. – № 4. – С. 279–285.
14. Відділ рукописів Львівського національної наукової бібліотеки імені В. Стефаника (ВР ЛННБ ім. В. Стефаника), ф. 17, оп. 291, спр. 10, арк. 34, 63–64.
15. ВР ЛННБ

ім. В. Стефаника, ф. 17, оп. 129, спр. 4, арк. 7–8. 16. Кондратюк К. Розвиток доктрини українського парламентаризму в Галичині у складі Австро-Угорщини / К. Кондратюк // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – Львів, 2008. – Вип. 2. – С. 23–31. 17. ЦДІАЛ України, ф. 663, оп. 1, спр. 254, арк. 418–420. 18. Справи соймові // Діло. – 17(29) жовтня 1889. – С. 4. 19. Романчук Юліан заступник руского народа. Виборчий агіт. листок з біографією. – Львів, друк НТШ. – 8 с. 20. До русинів Галицької землі // Діло. – 1 січня 1908. – С. 1. 21. ЦДІАЛ України, ф. 372, оп. 1, спр. 16, арк. 11–14. 22. Аркуша О. Парламентська традиція галицьких українців у другій половині XIX – на початку XX ст. / О. Аркуша // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Львів, 2000. – Вип. 6. – С. 68–90. 23. Михальський Ю. Польська суспільність та українське питання в Галичині в період сеймових виборів 1908 р. / Ю. Михальський. – Львів: Каменяр, 1997. – 46 с. 24. Wybory wiejskie // Czas. – 26 lutego 1908. – S. 4.

Олег Пылыпшын

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ЮЛИАНА РОМАНЧУКА В ГАЛИЦКОМ СЕЙМЕ

В статье автор анализирует деятельность Ю. Романчука в Галицком сейме, ход и результаты избирательных кампаний, решение вопроса межнациональных отношений.

Ключевые слова: Галицкий сейм, Юлиан Романчук, Восточная Галиция, украинское сеймовое представительство, Украинский сеймовый клуб.

Oleh Pylypyshyn

ACTIVITY OF YU. ROMANCHUK IN THE GALICIAN SEYM

The article deals with the analysis of the activity of Yu. Romanchuk in Galician Seym, the course and results of the election campaigns, the solution of the issue of the interethnic relations.

Key words: Galician Seym, Julian Romanchuk, Eastern Galicia, Ukrainian Seym representation, Ukrainian Seym club.

УДК 94(477)

Мар'яна Зуляк

ДІЯЛЬНІСТЬ АНТОНА КРУШЕЛЬНИЦЬКОГО В УНРАДІ І ЗАКОРДОННІЙ ГРУПІ УНР У ВІДНІ

У статті йдеться про діяльність Антона Крушельницького в УНРаді і закордонній групі УНР у Відні упродовж повоєнного періоду. Характеризуються намагання УНРади вирішити певні проблеми на законодавчому рівні, з'ясування особистих стосунків з окремими чиновниками тощо.

Ключові слова: Антін Крушельницький, УНРада, закордонна група УНР, Відень, законодавство.

Актуальність досліджуваної проблеми ґрунтується на тому, що серед представників українського національного руху чільне місце посідав А. Крушельницький – громадсько-політичний діяч, письменник, публіцист, літературознавець, журналіст, перекладач, педагог, редактор та видавець.

Наукова новизна досліджуваної проблеми полягає у тому, що задекларована нами проблематика практично науковцями не вивчалася, тому заслуговує на ґрунтовне наукове пізнання й об'єктивний аналіз.

Об'єктом дослідження є – процеси, пов'язані з функціонування УНР і ЗУНР.

Предмет дослідження – участь А.Крушельницького у діяльності УНРади і закордонної групи УНР у Відні в окреслений період.

Мета публікації – дослідити діяльність А.Крушельницького у функціонуванні УНРади і закордонної групи УНР у Відні.

Завдання дослідження – з'ясувати участь А.Крушельницького у діяльності УНРади і закордонної групи УНР у Відні в окреслений період; охарактеризувати позицію УНРади в Парижі у відстоюванні державницьких позиції ЗО УНР визначити роль і місце А.Крушельницького у функціонуванні зазначених структур.

Обмежений обсяг публікації не вичерпує усіх аспектів досліджуваної проблематики. Однак її автор вважала за необхідне зосередити увагу саме на діяльності А.Крушельницького у функціонуванні УНРади і закордонної групи УНР у Відні.